

2-TO'PLAM

**Ta'limda raqamli texnologiyalarni
tadbiq etishning zamonaviy
tendensiyalari va rivojlanish omillari**

ILMIY KONFERENSIYA

**Digital technologies in education
modern application
trends and development factors**

SCIENTIFIC CONFERENCE

2022 y

«**Ta'limda raqamli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari**» mavzusidagi Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy konferensiya materiallari (27 yanvar 2022 yil) – T.: Rishton XTB 2022

Ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plamida Respublikamiz o'qituvchilari, soha mutaxassislari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrlar, talabalarning ilmiy maqolalari o'rin olgan.

Taqrizchilar:

M.J.Saidova – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

I.S.Mirzarahimova – Farg'ona viloyati xalq ta'limi boshqarmasi Rishton tumani XTB mudiri

Muharrir:

A.B.Vahobov – “Ustozlar uchun” respublika pedagoglar jurnali tahririyati rahbari

Tashkilotchilar:

Inobatxot Mirzaraximova – Rishton tuman XTB mudiri

Umida Barzieva – Farg'ona viloyat xalq ta'limi boshqarma metodisti

Tursunxo'ja Abduraxmonov – Rishton tumani Faxriylar kengashi Raisi

Erkinjon Abdullaev – Rishton tumani Kasaba uyushmasi raisi

Mohinur Saidova – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Sharifaxon Xakimova – Farg'ona tumani 4-maktab matematika fani o'qituvchisi

Adxamjon Vahobov – “Ustozlar uchun” respublika pedagoglar jurnali rahbari

To'plamda nashr etilgan maqola va tezislardagi ma'lumotlarning haqqoniyligiga mualliflar mas'uldirlar.

Ushbu to'plam Farg'ona viloyati xalq ta'limi boshqarmasi Rishton tumani XTB kengashining 2022 yil 27 yanvardagi 12-sonli qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

BOLALARDA SURUNKALI GLOMERULONEFRITDA BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DISPLAZIYASINING O'RNI

Mirrahimova Maktuba Xabibullaevna.

Ikramova Shaxnoza Nazimovna

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Elektron pochta: mmh.20@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2802-4357>

Muhimligi. Glomerulonefrit (GN) multifaktorial kasallik bo'lib, zamonaviy populyatsiyalarda bolalar populyatsiyasining kasallanish va nogironlik darajasining yuqori sur'atlarda o'sishi bilan tavsiflanadi [2,4]. Keng qamrovli tadqiqotlarga qaramay, surunkali glomerulonefritning (SGN) rivojlanishi etakchi muammolaridan biri bo'lib qolmoqda. So'nggi yillarda metabolizmning o'ziga xos xususiyatlari va biriktiruvchi to'qimalarning tuzilishi bilan bog'liq bo'lgan turli organlarda tizimli o'zgarishlar belgilari bo'lgan bolalarga alohida e'tibor qaratilmoqda [2], ular klinik jihatdan o'zini simptomlar va simptomlar majmuasi sifatida namoyon qiladi va adabiyotlarda biriktiruvchi to'qima displaziyasi (BTD) deb ataladi [1,3]. Glomerulonefritning terapiyaga chidamli shakllarini rivojlanishida biriktiruvchi to'qima displaziyasining o'ri haqidagi savol hali ham hal qilinmagan. Glomerulonefritning kechishini bashorat qilish muammolari, buyrak to'qimalaridagi morfologik o'zgarishlarni kuzatish zarurati buyrak to'qimalarida patokimyoviy o'zgarishlarni aniqlaydigan keyingi tadqiqotlarni talab qiladi. Hozirgi vaqtda bolalarda surunkali glomerulonefritda biokimyoviy va immunologik ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlik etarli darajada o'rganilmagan. Yallig'lanish jarayonini tashxislash va faollik darajasini aniqlash, minimal invaziv, alternativ nefrobiopsiya, buyrak to'qimalarining holatini tashxislash usullarini izlash dolzarb masaladir.

Tadqiqot maqsadi. Har xil turdagi glomerulonefritli bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasining klinik og'irligini baholash.

Tadqiqot natijalari va muhokama. GN (100%) bo'lgan barcha bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasining fenotipik belgilari topilgan. Surunkali GN ning

gematurik shakli (48,5%) va nefrotik sindrom (40,6%) bo'lgan bolalarda o'rtacha darajadagi biriktiruvchi to'qima displaziyasi sindromi nazorat guruhiga (20%) qaraganda bir xil chastotada va statistik jihatdan sezilarli darajada tez-tez aniqlangan ($p < 0,005$). SGN bilan og'rigan bolalarda eng ko'p uchraydigan biriktiruvchi to'qima displaziyasi holatlari: yurakning biriktiruvchi to'qima displaziyasi (86%), chap qorincha qo'shimcha xordasi, mitral qopqoq prolapsi, I-II darajali mitral qopqoq etishmovchiligi, shuningdek ovqat hazm qilish tizimi trakti patologiyasi (65%), ko'rish organlarining patologiyasi (38,6%). SGN bilan og'rigan bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasining umumiy ko'rinishlari bo'g'imlarning gipermobillik sindromi (55,4%), umurtqa pog'onasining beqarorligi (45%), qat-qomat buzilishi (35%), ko'krak qafasi deformatsiyasi (31,4%), safro diskineziyasi (30%), ko'k sklera (22%), harakatchan buyraklar (18%). SGN bilan og'rigan bolalar uchun xarakterli bo'lgan belgilar: chap qorincha qo'shimcha xordasi, bo'g'imlarning gipermobillik sindromi, miyopi, o't pufagining burmalari, bir yoki ikki tomonlama piyelektaziya, ko'k sklera. Gormonga chidamli glomerulonefrit va gormonga sezgir varianti bo'lgan bolalar guruhlarida BTD belgilari sonini solishtirganda, birinchi guruhda barcha 6 bolada 7 dan 12 gacha BTD belgilari borligi aniqlandi, ikkinchi guruhda gormonga sezgir variantining faqat uchtasida bir xil belgilar mavjud edi, qolgan 29 bemorda displaziyaning 5 dan 7 gacha belgilari bor edi. Shunday qilib, uzoq davom etishi, terapiyaga chidamliligi bilan ajralib turadigan nefrotik sindromning gormonga chidamli variantida nefrotik sindromning gormonga sezgir variantiga qaraganda ko'proq BTD belgilari aniqlangan. Displaziya belgilari genetik jihatdan aniqlangan biriktiruvchi to'qima kasalliklarining namoyon bo'lishidir [1]. Ularning rivojlanishining sababi - biriktiruvchi to'qima rivojlanishi zaifligi, biriktiruvchi to'qimalarda energiya almashinuvining pasayishi. Biz tomonidan aniqlangan BTD sindromining yuqori chastotasi biriktiruvchi to'qima displaziyasi glomerulonefrit rivojlanishi va rivojlanishida og'irlashtiruvchi omillardan biri bo'lib xizmat qilishini ko'rsatadi.

Xulosa. Glomerulonefritning turli shakllari bo'lgan bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasi sindromining yuqori chastotasi aniqlangan. Glomerulonefritning klinik

ko'rinishlarining og'irligi biriktiruvchi to'qima displazisiyasi bilan bog'liqligi aniqlandi: gormonga chidamli nefrotik sindromli bolalarda gormonga sezgir nefrotik sindromli bolalarga qaraganda (7 dan 12 gacha) biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilari ko'proq bo'ladi (5-7 belgilar).

Adabiyotlar:

1. Reidy K, Kaskel FJ. Pathophysiology of focal segmental glomerulosclerosis. *Pediatr Nephrol.* 2007;22(3):350-354. doi: 10.1007/s00467-006-0357-2.
2. Ruster C, Wolf G. Angiotensin II as a morphogenic cytokine stimulating renal fibrogenesis. *J Am Soc Nephrol.* 2011;22(7):1189-1199. doi: 10.1681/ASN.2010040384.
3. Whaley-Connell AT, Chowdhury NA, Hayden MR, et al. Oxidative stress and glomerular filtration barrier injury: role of the renin-angiotensin system in the Ren2 transgenic rat. *Am J Physiol Renal Physiol.* 2006;291(6): F1308-1314. doi: 10.1152/ajpre-nal.00167.2006.
4. Mancia G, Fagard R, Narkiewicz K, et al. 2013 ESH/ESC guidelines for the management of arterial hypertension: the Task Force for the Management of Arterial Hypertension of the European Society of Hypertension (ESH) and of the European Society of Cardiology (ESC). *Eur Heart J.* 2013;34(28):2159-2219. doi: 10.1093/eurheartj/eh151.

BOLALARDA SURUNKALI GLOMERULONEFRITDA BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DISPLAZIYASINING O'RNII Mirrahimova Maktuba Xabibullaevna. Ikramova Shaxnoza Nazimovna	232-234
POLIZ MAHSULOTLARINI TRANSPORT IDISHLARIDA TASHILISHINI TADQIQ ETISH Tursunxodjaeva Rashida Yusupjanovna Janonov Shohboz Nazarbek o'g'li	235-240
ФАРМАКОЛОГИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА И ФАРМОКОКИНЕТИКА ЛЕКАРСТВЕННОГО РАСТЕНИЯ Chistanche Маматова Н.М. ¹ , Рахимова Н.Ф. ² ,. Алимova Н.Х. ² ,	241-242
АМИР ТЕМУР ДАВРИДА НАСАФ ВА КЕШЛИК ОЛИМЛАРНИНГ МИЛЛИЙ ЭТНИК ВА ДАВЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАРНИНГ ЁРИТИЛИШ МАСАЛАСИ Имомов Нодиржон Нарзуллаевич, Абдурахмонов Жамшид Пардаевич	243-246
OPŁAWIY MUNOSABATLARDA TRENINGLARNING ANAMIYATI Ibodova Gulimehr	247-249
USING MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AND METHODS IN LEARNING AND TEACHING. Madina Xasanova Ubaydullayev	250-253
XALQARO TASHKILOTLAR VA TABIATNI MUHOFAZA QILISH Sh.K.Babadjanova, N.E.Ko'ziboyev	254-257
HOW TO ENGAGE MORE STUDENTS IN CLASSROOM DISCUSSIONS. Mirzabuvayeva Mavjudaxon Abdulazizovna	258-261
ЗАХИРИДДИН МУХАММАД БОБУР – ИНСОНИЯТНИНГ БУЮК ФАРЗАНДИ. Ережепова Даригул Сарсенбаевна. Махсетбаева Алмахан Азатбай кизи.	262-264
ПАНИЧЕСКИХ АТАК И СЛОЖНЫХ ФОКАЛЬНЫХ ПРИСТУПОВ ПРИ ВИСОЧНОЙ ЭПИЛЕПСИИ. ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ ДИАГНОСТИКА. ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ АНТИОКСИДАНТОВ В ЛЕЧЕНИИ СУДОРОЖНЫХ СОСТОЯНИЙ Ходжиматов У.Ж., Азизова Р.Б.	265-268
NOGIRONLIGI BOR SHAHSLAR BANDLIGINI MUAMMOSINI XAL QILISHDA IJTIMOYIY SHERIKLIK. J.Azizov F.Majidov	269-270
NUTQIMIZDA LEKSIK VA MORFOLOGIK VOSITALARNING QO'LLANILISHI, Abdullayeva Feruza Janibekovna	273-276
ONOMASTIKANING BIR TARMOG'I BO'LGAN - ANTROPONIMIKA. Sobirova Gulshana Faxriddinovna	277-179
ШАХС РИВОЖЛАНИШИ МУАММОЛАРИ. Садриддин Шамсиддинов	280-183
ДИАЛОГ КАК ОСНОВА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ Халилова Ление	284-286
МАКТАВГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA PSIXOLOGIK JISMONIY MADANIYAT. Rahmatjonov Shohjahon Dilshodbek o'g'li. Rahmonova Azimaxon Asadullaevna.	287-289
ADVANTAGES OF USING VIDEO MATERIALS IN ENGLISH CLASSES Azimova Umirxon Odilovna	290-292
МАТЕМАТИКАНИ O'RGANISH VA RIVOJLANTIRISH- YANGI VA RIVOJLANGAN O'ZBEKISTONNI BARPO ETISHNING TAMOYILI Abdullayeva Nodira Qamaraddin qizi	293-295
BIOLOGIYA DARSLARIDA EKOLOGIK VA ESTETIK TARBIYANING ANAMIYATI Turayeva Nigora Shermatovna	296-299